

**UCHWAŁA NR XL/384/2022
RADY GMINY WILKOWICE**

z dnia 30 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wilkowice na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) w związku z art. 4¹ i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.)

Rada Gminy Wilkowice uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wilkowice na lata 2022 - 2025”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wilkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

§ 4. Tracą moc uchwała Nr XXXVII/359/2021 Rady Gminy Wilkowice z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Wilkowice na 2022 rok oraz uchwała Nr XXIV/230/2020 Rady Gminy Wilkowice z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wilkowice na lata 2021-2022.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Marcin Kwiatek

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII GMINY WILKOWICE
NA LATA 2022 - 2025**

**Gmina
Wilkowice**

Spis treści

Postanowienia ogólne	4
Wprowadzenie	9
Ogólna charakterystyka gminy Wilkowice.....	12
Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne	12
Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	14
Wyniki diagnozy zagrożeń społecznych	15
Problem uzależnienia od alkoholu.....	15
Problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych	24
Uzależnienia behawioralne	32
Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności interwencyjnej i profilaktycznej:	38
Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025	48
Zadania prowadzące do osiągnięcia ww. celów:	49
Harmonogram realizacji zadań	60
Przewidziane efekty.....	60
Odbiorcy programu.....	61
Instytucje oraz osoby fizyczne współpracujące oraz wspierające prace Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy Wilkowice	62
Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach	62
Zasady finansowania programu.....	64
Monitoring i wdrażanie programu	64
Spis tabel.....	65
Spis wykresów	66
Bibliografia.....	67

Spis publikacji.....	67
Źródła internetowe.....	67

Postanowienia ogólne

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) do wyłącznej właściwości rady gminy należy m.in.: stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy. Natomiast zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025 jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych oraz określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) a także zadań wynikających z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).

Gminny Program kierowany jest do mieszkańców z terenu gminy Wilkowice, a w szczególności do osób zagrożonych uzależnieniami i uzależnionych oraz członków ich rodzin, nauczycieli i pedagogów, specjalistów z zakresu uzależnień, sprzedawców alkoholu, rodziców i opiekunów oraz do dzieci i młodzieży.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi jednostkami prowadzącymi działania w tym zakresie tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, placówek

oświatowych z terenu gminy, organizacji pozarządowych, Policji oraz innych podmiotów realizujących zadania określone w Programie.

ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Przeciwdziałanie narkomanii zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii należy do zadań własnych gminy. Zadania te obejmują w szczególności:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja wyżej wymienionych zadań prowadzona jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025.

Program jest kontynuacją szeregu działań, zainicjowanych w latach ubiegłych zgodnych z kierunkami działań zawartych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 . Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, zwanego dalej „NPZ”, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Realizacja tego celu odbywa się poprzez cele operacyjne, a jednym z nich jest profilaktyka i rozwiązywanie

problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Podstawy prawne programu:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (tekst jednolity: Dz.U. 2021 poz. 642);
- Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 ze zm.);
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.).

Program został opracowany w oparciu o dane zawarte w Diagnozie Zagrożeń Społecznych przeprowadzonej w roku 2021, analizę porównawczą danych pozyskanych w trakcie ankietyzacji uczniów szkół z terenu gminy Wilkowice w roku 2019, 2020 oraz w roku 2021, jak również ankietę dotyczącą uzależnień behawioralnych przeprowadzoną w 2022 roku.

Dla określenia postaw mieszkańców wobec potencjalnych problemów społecznych badania ankietowe przeprowadzono w grupach respondentów zróżnicowanych pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie. W 2021 roku badaniu

wzięło udział 80 mieszkańców z terenu gminy Wilkowice (w tym: 58 kobiet oraz 22 mężczyzn), 82 rodziców, 58 nauczycieli oraz 420 uczniów szkół podstawowych (w tym: 138 uczniów klas piątych i szóstych oraz 282 uczniów klas siódmych i ósmych). W ankiecie dotyczącej uzależnień behawioralnych wzięło udział 83 dorosłych mieszkańców z terenu gminy Wilkowice, 75 rodziców, 58 nauczycieli oraz 298 uczniów szkół podstawowych (w tym: 94 uczniów klas piątych i szóstych oraz 204 uczniów klas siódmych i ósmych).

Wprowadzenie

Ponad 80 proc. Polaków pije alkohol w sposób umiarkowany, bez istotnego ryzyka szkód zdrowotnych. Pod tym względem zaszły w naszym kraju ogromne zmiany na przestrzeni ostatnich trzydziestu kilku lat. Pod koniec lat 70-tych Polacy należeli do najbardziej rozpitych narodów świata, a 5 milionów osób upijało się regularnie kilka razy w tygodniu. Pozytywna ewolucja, która nastąpiła w strukturze i kulturze konsumpcji alkoholu w Polsce wynika bezpośrednio z realizacji polityki alkoholowej państwa nakreślonej w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Obecna struktura spożycia alkoholu w Polsce kształtuje się w sposób następujący: piwo 55-56 proc., napoje spirytusowe 36 proc., wino 8-9 proc., zaś pod względem całkowitej wielkości konsumpcji alkoholu Polska jest na 17 miejscu w Europie.¹

Badania CBOS na rok 2019 pokazują, że ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, mniej niż co dziesiąty badany spożywa go często (8%), a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle nie bierze go do ust (33%). W stosunku do badania z 2010 roku nieznacznie zmniejszył się odsetek deklarujących częste picie (z 11% do 8%), a nieco więcej ubyło całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Wzrósł więc udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%). Odsetek ten jest obecnie najwyższy, odkąd monitorujemy tę kwestię.²

Zgodnie z wynikami badania ESPAD przeprowadzonego w roku 2019, napoje alkoholowe nadal pozostają najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej

---

¹ Opracowanie zbiorcze pod red. prof. A. M. Fala, Alkohol w Polsce, kontekst społeczny i legislacyjny, Warszawa 2020

² CBOS, Konsumpcja alkoholu w Polsce, Warszawa 2019

młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych.³

Jednym z podstawowych źródeł danych o skali używania substancji psychoaktywnych są reprezentatywne ogólnopolskie badania w populacji generalnej. Wyniki badań potwierdzają, że używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych. Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Grupą wiekową, która jest często brana pod uwagę w prowadzeniu działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii są osoby w wieku 15-34 lata, czyli młodzi dorośli. W przypadku tej grupy rozpowszechnienie używania narkotyków w ciągu ostatniego roku jest wyższe niż w całej populacji. W Polsce odsetek osób używających narkotyków w wieku 15-34 lata wyniósł 10,4%, mimo to Polska nadal znajduje się w grupie krajów o niższych wskaźnikach.⁴

Zjawisko uzależnień jest najczęściej kojarzone z zażywaniem substancji psychoaktywnych, choć od niedawna także z czynnościami. Uzależnienia behawioralne (czy nałogi behawioralne) stanowią wyzwanie dla klinicystów, lekarzy (np. lekarzy pierwszego kontaktu), psychologów, terapeutów, jak również dla szerokiego grona osób pracujących z młodzieżą (np. w świetlicach socjoterapeutycznych), głównie za sprawą braku wiedzy na temat ich istoty czy przebiegu. Terminem „uzależnienia behawioralne” określa się formy zaburzeń (nałogów) nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności (np. graniem w gry hazardowe). Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie

---

³ Sierosławski, J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.

⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce, Warszawa 2019

uprawiania hazardu, natomiast nieformalnie – szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowania się w nie. To właśnie odróżnia tzw. uzależnienia behawioralne od zachowań problemowych czy ryzykownych, do których możemy zaliczyć np. porzucanie szkoły. Zatem, poza uprawianiem hazardu, do tzw. uzależnień behawioralnych należą również zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów czy uprawianie ćwiczeń fizycznych, jeśli wykonywane są kompulsywnie i niosą negatywne konsekwencje dla jednostki i jej otoczenia.⁵

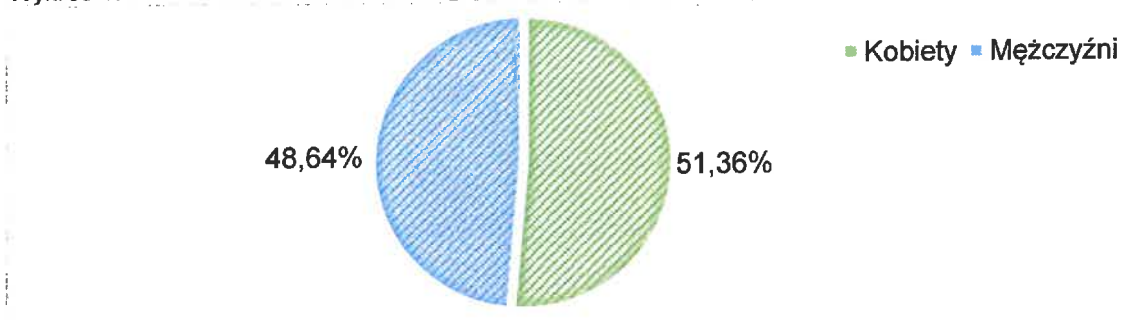
⁵ M. Rowicka, Uzależnienia behawioralne, Terapia i Profilaktyka, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015 r.

Ogólna charakterystyka gminy Wilkowice

Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne

Gmina Wilkowice to gmina wiejska, położona w województwie śląskim, w powiecie bielskim. Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2020 r. gmina Wilkowice liczyła 13 382 mieszkańców; z czego 51,36% stanowią kobiety (6 873), a 48,64% mężczyźni (6 509).

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki na 2020 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny:

Gminę Wilkowice charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec roku 2020 wyniósł -109. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -8,11 na 1000 mieszkańców gminy. Uściślając, w 2020 roku w gminie odnotowano 102 urodzenia dzieci. W tym samym czasie doszło do 211 zgonów, co odpowiada 15,70 zgonom na 1000 mieszkańców.

Migracje ludności:

W 2020 roku na terenie gminy Wilkowice zarejestrowano 201 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 121 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi 80. W tym samym czasie odnotowano 8 zameldowań z zagranicy oraz 3 wymeldowania za granicę, w wyniku czego saldo migracji zagranicznych wynosi 5.

Rynek pracy:

Dane statystyczne na koniec roku 2020 wskazują, że 60,10% mieszkańców gminy Wilkowice było w wieku produkcyjnym, 17,00% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,90% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2020, w gminie Wilkowice pracowało ogółem 2 699 osób, w tym: 1 749 to kobiety, a 950 mężczyźni.

Na koniec 2020 roku zarejestrowano 187 osób bezrobotnych, w tym: 106 kobiet oraz 81 mężczyźni. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił ogółem 2,30% (2,00% wśród kobiet i 1,90% wśród mężczyzn).⁶

---

⁶ Bank Danych Lokalnych - dane dla gminy Wilkowice

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

1. Na terenie gminy Wilkowice określono następującą liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży, która wynosi **160**, w tym:

- **60** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo (w tym: **32** zezwolenia poza miejscem sprzedaży oraz **28** zezwoleń w miejscu sprzedaży);
- **50** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) (w tym: **32** zezwolenia poza miejscem sprzedaży oraz **18** zezwoleń w miejscu sprzedaży);
- **50** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu (w tym: **32** zezwolenia poza miejscem sprzedaży oraz **18** zezwoleń w miejscu sprzedaży).

2. Na terenie gminy Wilkowice zakazuje się sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w godzinach od 23:00 do 6:00.

Liczba mieszkańców przypadających na jedno zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych – 83,63 (dane GUS: 13 382: 160)⁷.

---

⁷ Bank Danych Lokalnych - dane dla gminy Wilkowice

Wyniki diagnozy zagrożeń społecznych

Problem uzależnienia od alkoholu

Wyniki uzyskane wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy Wilkowice:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem nadużywania napojów alkoholowych został oceniony najwyżej w hierarchii problemów, uzyskując wagę punktową 3,25.
- 40,00% badanych postrzega alkoholizm jako problem bardzo powszechny na terenie gminy.
- 48,75% badanych mieszkańców było zdania, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej.
- 83,50% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol.
- Większość badanych mieszkańców było zdania, że spożywanie alkoholu w miejscach publicznych na przestrzeni trwania pandemii jest podobne.
- Zdaniem większości respondentów widok osób awanturujących się pod wpływem alkoholu jest również podobny biorąc pod uwagę czas trwania pandemii.
- 60,00% ankietowanych mieszkańców stwierdziło, że ogólne spożycie alkoholu przez dorosłych utrzymuje się na podobnym poziomie.
- 27,50% respondentów uważa, że małoletni piją więcej niż wcześniej biorąc pod uwagę czas pandemii.
- 26,25% mieszkańców zna przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim, w tym: 2,50% spotyka się bardzo często z taką sytuacją, natomiast 23,75% przyznało, iż miało to miejsce kilka razy.
- 17,50% respondentów przyznało, iż spotkało się kilka razy z konsumpcją alkoholu przez kobiety w ciąży.

- 62,75% badanych mieszkańców przyznało, iż spotyka się z nietrzeźwością wśród kierowców na terenie gminy, w tym: 57,50% potwierdziło, że kilka razy było świadkami takiej sytuacji, a 5,25% przyznało, że często spotyka się z takimi przypadkami.
- 3,66% badanych rodziców uważa, iż ich dzieciom zdarzyło się upojenie alkoholowe.
- Według 46,55% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową.
- 67,50% mieszkańców oraz 51,22% rodziców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym.
- 16,25% badanych mieszkańców deklaruje abstynencję.
- 43,75% badanych mieszkańców przyznało, że pije alkohol tylko okazjonalnie.
- 15,00% ankietowanych przyznało, iż podczas pandemii częściej sięga po alkohol.
- 92,50% ankietowanych mieszkańców ma świadomość tego, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.
- 30,00% ankietowanych mieszkańców uważa, że tylko codzienne spożywanie alkoholu może prowadzić do uzależnienia.

Wyniki badania wskazują, że w opinii badanych mieszkańców gminy Wilkowice najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działania realizowane w obszarze profilaktyki powinny przyczyniać się do rozwoju i doskonalenia istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, uwzględniającego w szczególności: zapobieganie uzależnieniom poprzez systematyczną realizację różnych form oddziaływań skierowanych do społeczności lokalnej oraz niwelowanie skutków

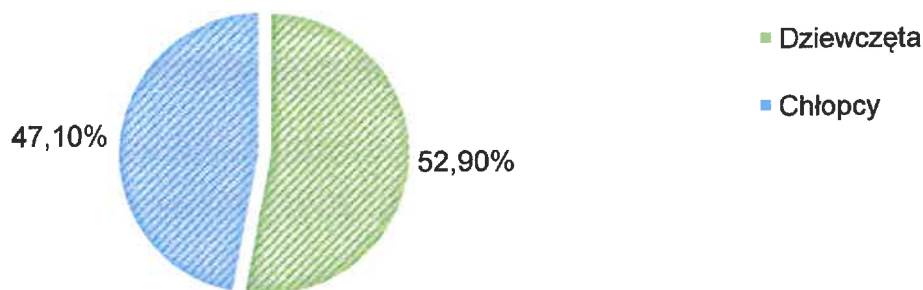
wynikających z problemów uzależnień poprzez zapewnienie bezpłatnej interdyscyplinarnej pomocy specjalistycznej.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice:

Poniżej zaprezentowano analizę porównawczą danych dotyczących spożywania napojów alkoholowych przez uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice pozyskanych w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych przeprowadzonej w roku 2019, 2020 oraz w roku 2021.

W badaniu w 2021 roku wzięło udział 138 uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice. W grupie badanych znalazło się 73 dziewczęta i 65 chłopców.

Wykres 2. Podział uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas piątych i szóstych

- Z badania ankietowego przeprowadzonego w październiku 2021 roku wynika, że odsetek uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych, którzy mieli już pierwszy kontakt z alkoholem jest wyższy niż w roku poprzednim. Aktualnie do inicjacji alkoholowej przyznało się 12,32% badanych; w tym 8,22% ogółu dziewcząt i 16,92% chłopców.

Tabela 1. Potwierdzony pierwszy kontakt z alkoholem – analiza porównawcza

Potwierdzony pierwszy kontakt z alkoholem – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 203 osoby)	10,34%
Rok 2020 (próba badawcza – 153 osoby)	4,58%
Rok 2021 (próba badawcza – 138 osób)	12,32%

- Dane pozyskane w roku 2021 wskazują, iż 28,99% uczniów klas piątych i szóstych, w tym 26,03% ogółu dziewcząt i 32,31% chłopców zna osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol. Zestawiając tegoroczne wyniki z danymi

z roku poprzedniego można zauważyć, iż odsetek uczniów potwierdzających tego typu znajomości jest zdecydowanie wyższy, niż w roku 2020, jednak niższy niż ten uzyskany w 2019 roku.

Tabela 2. Znajomość osób poniżej 18 roku życia spożywających napoje alkoholowe – analiza porównawcza

Znajomość osób poniżej 18 roku życia spożywających napoje alkoholowe – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 203 osoby)	38,92%
Rok 2020 (próba badawcza – 153 osoby)	16,99%
Rok 2021 (próba badawcza – 138 osób)	28,99%

- 42,75% uczniów klas piątych i szóstych zadeklarowało, że nie interesuje się zakupem alkoholu.
- Dla 20,29% ankietowanych zakup alkoholu jest bardzo trudny, wręcz niemożliwy, a 16,67% stwierdziło, iż zakup alkoholu jest raczej trudny. Kolejno 8,70% uznaje go za trudny, ale możliwy. Następnie 7,97% uznaje to za zadanie raczej łatwe, a 3,62% bardzo łatwe.
- 47,10% uczniów zadeklarowało, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 27,54% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 25,36% ankietowanych przyznało, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

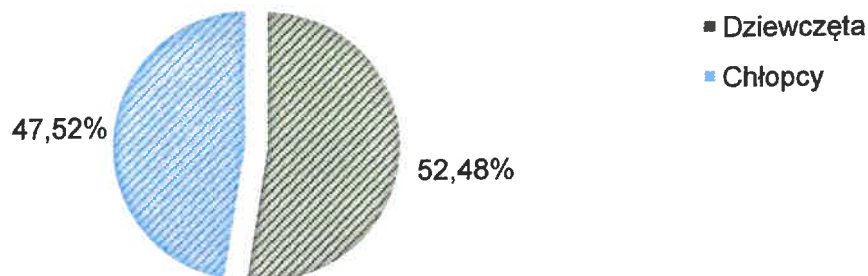
Wykres 3. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu? – uczniowie klas piątych i szóstych

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice:

W badaniu wzięło udział 282 uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice; w tym 148 dziewcząt i 134 chłopców.

Wykres 4. Podział liczby uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas siódmych i ósmych

- Wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych pierwszy kontakt z alkoholem potwierdziło 28,01% badanych, w tym 32,43% ogółu dziewcząt i 23,13% chłopców. Można zauważyć, iż odsetek osób, które potwierdziły inicjację alkoholową w tegorocznym badaniu jest najniższy w stosunku do ostatnich dwóch lat.

Tabela 3. Potwierdzony pierwszy kontakt z alkoholem – analiza porównawcza

Potwierdzony pierwszy kontakt z alkoholem – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 217 osób)	53,92%
Rok 2020 (próba badawcza – 203 osoby)	29,06%
Rok 2021 (próba badawcza – 282 osoby)	28,01%

- Jako początek inicjacji alkoholowej większość badanych wskazało na wiek 11 lat.

Tabela 4. W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?

W jakim wieku zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy?	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej n= 282
Nie piłam/em	71,99% - 203 osoby
11 lat	11,35% - 32 osoby
12 lat	7,80% - 22 osoby
13 lat	3,90% - 11 osób
14 lat	3,90% - 11 osób
15 lat	1,06% - 3 osoby

- Jak przyznało większość respondentów pierwszym kontaktem z alkoholem sprzyja najczęściej okres wakacyjny, a powodem jego spożywania jest najczęściej towarzystwo.
- 13,92% badanych, w tym: 14,58% ogółu dziewcząt i 12,90% chłopców piło po raz pierwszy alkohol za namową osób trzecich.
- 65,82% zadeklarowało, że zdarzyło im się wypić alkohol tylko raz. Kolejno 24,05% przyznało, że spożywa alkohol okazjonalnie, kilka razy w roku. Następnie 5,06% przyznało, że ma to miejsce codziennie lub prawie codziennie. Idąc dalej, 3,80% zadeklarowało, że spożywa alkohol kilka razy w miesiącu, a pozostałe 1,27% kilka razy w tygodniu.

Tabela 5. Jak często sięgasz po alkohol? – uczniowie klas siódmych i ósmych

Jak często sięgasz po alkohol?	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej n=79
Codziennie lub prawie codziennie	5,06% - 4 osoby
Kilka razy w tygodniu	1,27% - 1 osoba
Kilka razy w miesiącu	3,80% - 3 osoby
Kilka razy w roku	24,05% - 19 osób
Piętam/em tylko raz	65,82% - 52 osoby

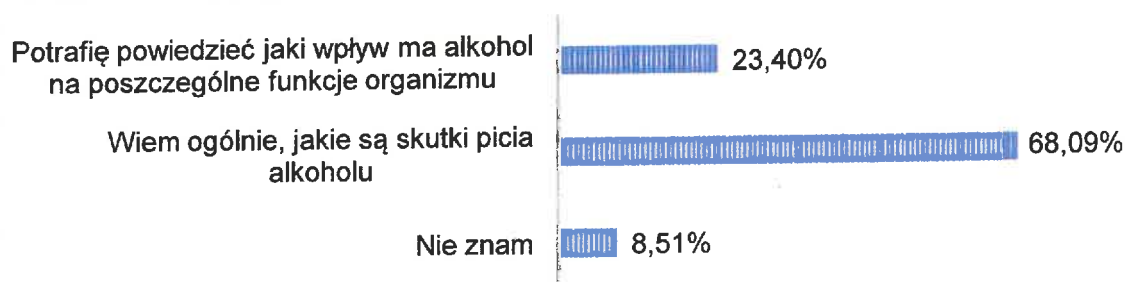
- Uczniowie mający już za sobą inicjację alkoholową najczęściej deklaruowali, że ich rodzice wiedzą o tym. Taką odpowiedź wskazało łącznie 73,42% uczniów mających za sobą inicjację alkoholową.
- 41,84% uczniów klas siódmych i ósmych, w tym 46,62% ogółu dziewcząt i 36,57% chłopców przyznało, że zna osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol. Porównując tegoroczne wyniki z danymi z lat poprzednich można zauważyć, iż wskaźnik potwierdzający tego typu znajomości z każdym rokiem maleje.

Tabela 6. Znajomość osób poniżej 18 roku życia spożywających napoje alkoholowe – analiza porównawcza

Znajomość osób poniżej 18 roku życia spożywających napoje alkoholowe – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 217 osób)	81,57%
Rok 2020 (próba badawcza – 203 osoby)	51,72%
Rok 2021 (próba badawcza – 282 osoby)	41,84%

- Dla 18,79% ankietowanych zakup alkoholu jest trudny, ale możliwy. Kolejno 14,18% uznaje go za raczej trudny, a 10,28% stwierdziło, iż zakup alkoholu jest bardzo łatwy i nie wymaga żadnego wysiłku. Następnie 9,93% uznaje to za zadanie raczej łatwe, natomiast 8,16% za bardzo trudne, wręcz niemożliwe. Pozostałe 38,65% uczniów nie wyraziło swojej opinii gdyż nie interesuje się tym tematem.
- Uczniowie klas siódmych i ósmych prezentują stosunkowo dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych spożywania alkoholu. 68,09% ankietowanych posiada ogólne informacje na temat skutków spożywania alkoholu, a 23,40% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 8,51% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

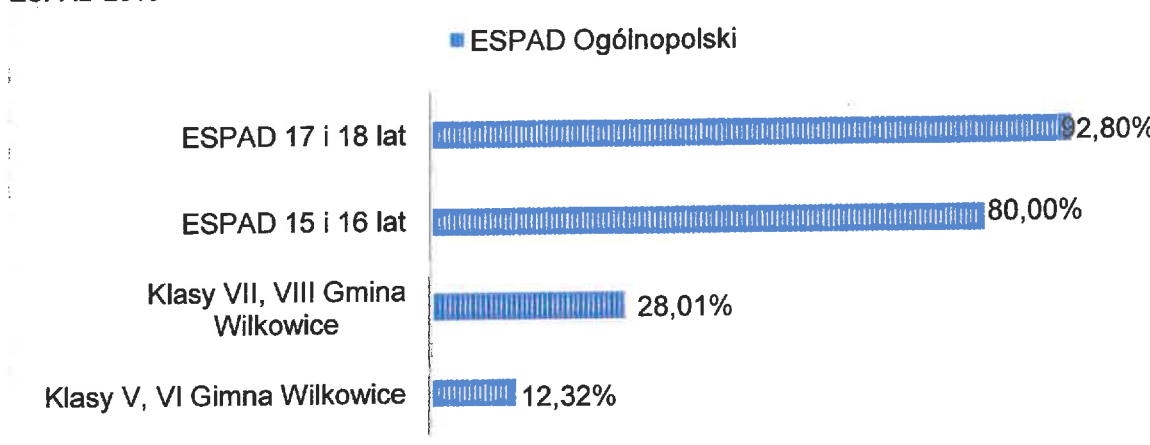
Wykres 5. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu? – uczniowie klas siódmych i ósmych

Napoje alkoholowe to najczęściej wybierana przez młodzież substancja psychoaktywna. Jak wynika z badania ESPAD 2019, próby picia ma za sobą 80,00% uczniów w wieku 15 i 16 lat oraz 92,80% uczniów w wieku 17 i 18 lat.⁸

Poniżej przedstawiamy wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów z terenu gminy Wilkowice dotyczące spożywania napojów alkoholowych przez uczniów klas piątych i szóstych oraz siódmych i ósmych w zestawieniu z wynikami badania ESPAD 2019. Jak widać na wykresie, 28,01% uczniów z klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice deklaruje, że piło napój alkoholowy. Przyjmując, że wynik badania wśród uczniów z klas siódmych i ósmych wzrośnie nawet dwukrotnie, to w wieku kiedy uczniowie będą rozpoczynać edukację w szkole ponadpodstawowej może osiągnąć jedynie około 56,00%.

Wykres 6. Spożywanie napojów alkoholowych wśród uczniów w zestawieniu z wynikami badania ESPAD 2019

Porównując wynik procentowy grupy uczniów z klas siódmych i ósmych z wynikiem młodszej kohorty badawczej ESPAD 2019 tj. 15 i 16 lat widzimy, że wynik procentowy jest zdecydowanie niższy wśród młodzieży z terenu gminy Wilkowice niż wynik ogólnopolski.

⁸ Sierosławski J. *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.*

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji.

Wobec powyższego istotnym jest prowadzenie szeroko pojętej działalności profilaktycznej skierowanej nie tylko bezpośrednio do uczniów, ale również do rodziców, opiekunów oraz kadry pedagogicznej. W szczególności należy zwiększać świadomość dzieci i młodzieży na temat konsekwencji stosowania takich substancji, a także propagować zdrowy styl życia.

Problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych

Wyniki uzyskane wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy Wilkowice:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem nowych substancji psychoaktywnych oraz problem narkomanii uzyskały odpowiednio wagę punktową 2,59 i 2,59.
- 62,50% badanych mieszkańców uważa, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy, natomiast są to nieliczne przypadki, natomiast 3,75% uznało to za problem bardzo powszechny.
- 12,50% badanych przyznało, że posiada wiedzę na temat tego, gdzie można nabyć narkotyki.
- 20,00% ankietowanych mieszkańców przyznało, że zna osoby zażywające narkotyki, w tym: 18,75% do 5 takich osób, a 1,25% od 6 do 10 takich osób.
- 12,50% mieszkańców przyznało się do eksperymentowania z narkotykami, w tym: 8,75% przyznało, iż zdarzyło się to kilkakrotnie, 2,50% przyznało, że był to jednorazowy kontakt, a 1,25% zaznaczyło, że sięga po narkotyki raz na jakiś czas.
- 67,50% mieszkańców oraz 51,22% rodziców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym.
- Według 18,97% nauczycieli w ich szkole są uczniowie, którzy mieli kontakt z narkotykami.
- 46,55% badanych nauczycieli oraz 74,39% badanych rodziców nie ma pojęcia czym są e-narkotyki.
- 81,03% badanych nauczycieli uważa, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem.

- 29,31% badanych nauczycieli dobrze ocenia swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego.
- 15,85% badanych rodziców nie potrafi rozpoznać osoby pod wpływem narkotyków.
- 58,54% rodziców rozmawia z dziećmi rzadko na temat konsekwencji związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

Badania zrealizowane wśród dorosłych mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii występuje w gminie Wilkowice. Konieczna jest realizacja działań edukacyjnych, mających na celu uświadamianie mieszkańców o ryzyku związanym z używaniem substancji psychoaktywnych, jak również bieżąca współpraca samorządu lokalnego z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz promowania zdrowego stylu życia i przeciwdziałania narkomanii. Należy podejmować działania profilaktyczne w celu uniknięcia rozpowszechnienia się problemu, jak również kształtowania odpowiednich postaw mieszkańców wobec zjawiska narkomanii.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice:

- Dane pozyskane w roku 2021 wskazują, iż 4,35% uczniów klas piątych i szóstych, w tym: 4,11% ogółu badanych dziewcząt oraz 4,62% ogółu badanych chłopców zna w swoim środowisku osoby, które zażywają narkotyki. Pozostałe 95,65% nie zna takich osób. Analizując dane na przestrzeni lat 2019-2021 można zauważyć, iż odsetek uczniów potwierdzających taką znajomość nieco wzrósł.

Wykres 7. Czy znasz w swoim środowisku osoby zażywające narkotyki? – uczniowie klas piątych i szóstych

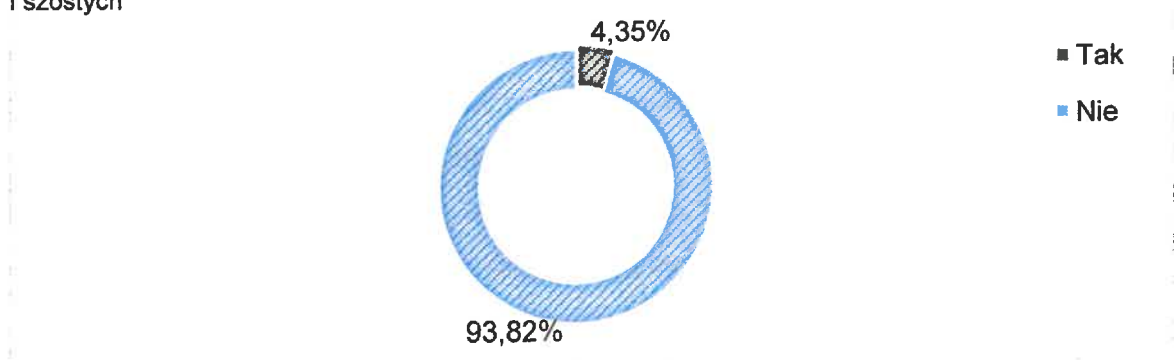

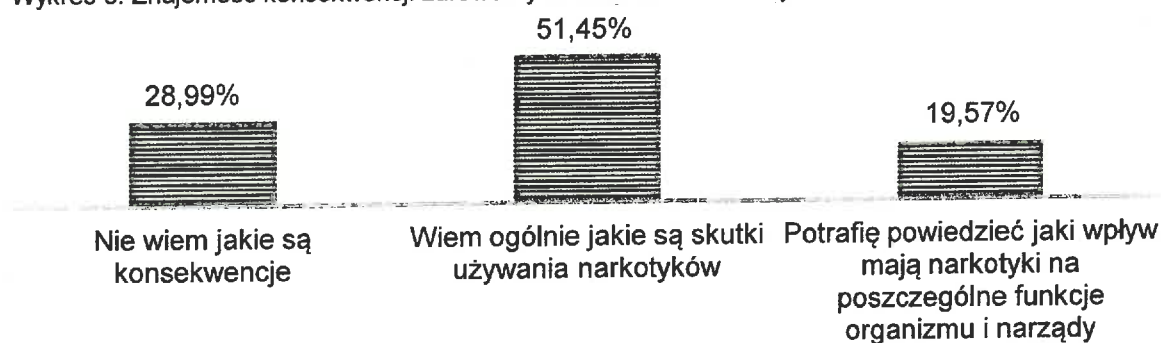
Tabela 7. Znajomość osób zażywających narkotyki – analiza porównawcza

Znajomość osób zażywających narkotyki – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 203 osoby)	6,90%
Rok 2020 (próba badawcza – 153 osoby)	3,27%
Rok 2021 (próba badawcza – 138 osób)	4,35%

- 4,35% przyznało, iż ktoś namawiał ich do zażycia narkotyków.
- 39,86% stanowiły odpowiedzi ankietowanych wskazujące na negatywny stosunek dla osób, które używają tego typu substancji psychoaktywnych. Następnie 20,29% przyznało, iż nie zwraca uwagi na zachowania innych. Kolejno 7,97% przyznało, że nie podoba się im takie zachowanie, ale są tolerancyjni wobec wyborów innych, a 5,07% zadeklarowało, że stara się pomóc osobom zażywającym narkotyki. Pozostałe 26,81% nie potrafiło wyrazić swojej opinii na dany temat.
- 28,99% ogółu badanych uczniów klas piątych i szóstych nie zna konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków. 51,45% posiada tylko ogólną wiedzę w tym

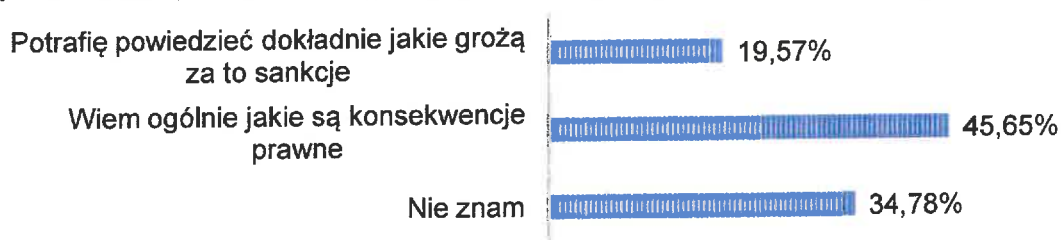
zakresie, natomiast 19,57% przyznało, iż potrafi powiedzieć jaki wpływ mają narkotyki na poszczególne funkcje organizmu.

Wykres 8. Znajomość konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków

- 34,78% ogółu badanych nie posiada wiedzy na temat konsekwencji prawnych z tytułu posiadania narkotyków. 45,65% przyznało, iż posiada ogólną wiedzę w tym zakresie, natomiast 19,57% stwierdziło, że potrafi wskazać dokładnie jakie kary są przewidziane za posiadanie narkotyków.

Wykres 9. Znajomość konsekwencji prawnych posiadania narkotyków

- Z odpowiedzi uczniów klas piątych i szóstych wynika, że rodzice zazwyczaj rozmawiają na temat szkodliwości zażywania narkotyków oraz dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością, natomiast według 49,28% nauczyciele w ogóle nie podejmują z nimi rozmów na takie tematy.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice:

- 7,80% ogółu badanych uczniów wie dokładnie, gdzie i u kogo można kupić narkotyki.
- Większość uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że nie interesuje się zakupem narkotyków (53,90%). Wśród tych, którzy dokonali oceny dostępności tego rodzaju substancji psychoaktywnych przeważały odpowiedzi wskazujące na bardzo trudny, prawie niemożliwy dostęp do narkotyków (21,28%).
- Dane pozyskane w roku 2021 wskazują, iż 9,22% uczniów klas siódmych i ósmych, w tym: 10,14% ogółu badanych dziewcząt oraz 8,21% ogółu badanych chłopców zna w swoim środowisku osoby, które zażywają narkotyki. Pozostałe 90,78% nie zna takich osób. Pozytywnym jest, że wskaźnik ten jest aktualnie dużo niższy niż w latach poprzednich.

Tabela 8. Znajomość osób zażywających narkotyki – analiza porównawcza

Znajomość osób zażywających narkotyki – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 217 osób)	46,54%
Rok 2020 (próba badawcza – 203 osoby)	17,73%
Rok 2021 (próba badawcza – 282 osoby)	9,22%

- Największy odsetek tj. 30,50% ma negatywny stosunek do osób zażywających narkotyki. Kolejno 22,70% stwierdziło, że takie zachowanie się im nie podoba, ale są tolerancyjni wobec wyborów innych. Z kolei 13,83% odpowiedziało, że nie zwraca na to uwagi. Następnie 4,96% próbuje pomóc takim osobom, a pozostałe 28,01% respondentów nie miało zdania na ten temat.
- Do odbycia inicjacji narkotykowej w 2021 roku przyznało się 2,48% tj. siedmiu uczniów klas siódmych i ósmych. Odsetek osób potwierdzających inicjację narkotykową utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do 2020 roku.

Tabela 9. Potwierdzony pierwszy kontakt z narkotykami – analiza porównawcza

Potwierdzony pierwszy kontakt z narkotykami – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 217 osób)	12,90%
Rok 2020 (próba badawcza – 203 osoby)	2,46%
Rok 2021 (próba badawcza – 282 osoby)	2,48%

- 1,77% tj. 5 uczniów mających za sobą inicjację narkotykową potwierdziło kontakt z marihuaną i haszyszem, a 0,71% tj. 2 uczniów potwierdziło kontakt z narkotykami w tabletkach i proszku.
- Osoby mające za sobą inicjację narkotykową potwierdziły, iż użyły narkotyków z czystej ciekawości, w wyniku silnych emocji oraz dla towarzystwa.
- 2,48% tj. 7 uczniów potwierdziło przebywanie pod wpływem narkotyków na terenie szkoły.
- Większość uczniów mających za sobą inicjację narkotykową przyznało, iż ich rodzice wiedzą o ich kontakcie z tymi substancjami.
- 15,60% ogółu badanych uczniów klas siódmych i ósmych nie zna konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków. Idąc dalej, 60,28% przyznało, iż posiada ogólną wiedzę w tym temacie, natomiast 24,11% stwierdziło, że potrafi powiedzieć dokładnie jaki wpływ mają narkotyki na poszczególne funkcje organizmu i narządy.

Wykres 10. Znajomość konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków

- 15,25% ogółu badanych nie posiada wiedzy na temat konsekwencji prawnych z tytułu posiadania narkotyków. Idąc dalej, 62,25% przyznało, iż posiada tylko ogólną wiedzę w tym zakresie, natomiast 19,50% stwierdziło, że potrafi dokładnie wskazać, jakie kary przewidziane są za posiadanie narkotyków.

Wykres 11. Znajomość konsekwencji prawnych posiadania narkotyków

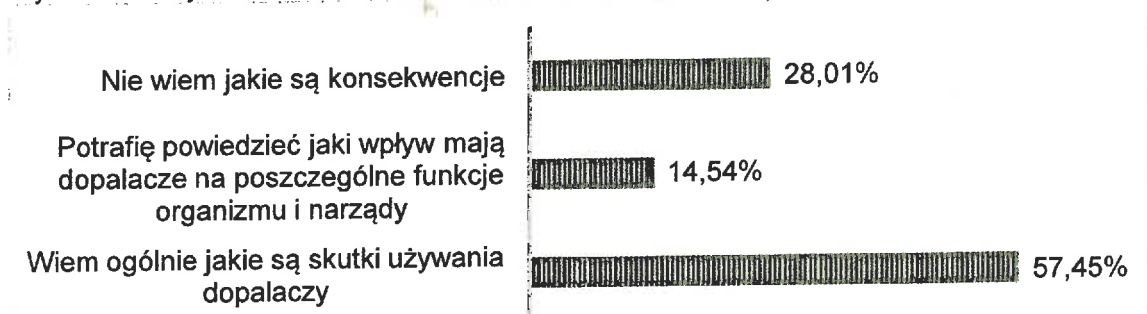
- 4,61% badanych uczniów klas siódmych i ósmych, w tym: 6,08% ogółu badanych dziewcząt oraz 2,99% ogółu badanych chłopców zna w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze. Pozostałe 95,39% nie zna takich osób. Podobnie jak w przypadku narkotyków, wskaźnik ten jest niższy niż w latach poprzednich.

Tabela 10. Znajomość osób zażywających dopalacze – analiza porównawcza

Znajomość osób zażywających dopalacze – analiza porównawcza	
Rok 2019 (próba badawcza – 217 osób)	15,21%
Rok 2020 (próba badawcza – 203 osoby)	7,88%
Rok 2021 (próba badawcza – 282 osoby)	4,61%

- 28,01% badanych przyznało, że nie zna konsekwencji zdrowotnych stosowania dopalaczy. Idąc dalej, 57,45% przyznało, iż posiada tylko ogólną wiedzę w tym zakresie, natomiast 14,54% stwierdziło, że potrafi dokładnie powiedzieć, jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje organizmu.

Wykres 12. Znajomość konsekwencji zdrowotnych używania dopalaczy

- W badaniu w 2021 roku dwóch uczniów potwierdziło kontakt z dopalaczami.
- 3,55% tj. 10 uczniów posiada wiedzę, gdzie i od kogo kupić dopalacze.
- 86,17% nigdy nie zażywała leków uspokajających i nasennych z przepisu lekarza. Pozostałe osoby potwierdziły zażywanie tego typu leków; w tym 10,64% krócej niż przez trzy tygodnie, a 3,19% przez trzy tygodnie lub dłużej.
- Z odpowiedzi uczniów klas siódmych i ósmych wynika, że zarówno rodzice, jak i nauczyciele zazwyczaj rozmawiają na temat szkodliwości zażywania narkotyków oraz dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością.

Podsumowując przedstawione powyżej dane można stwierdzić, iż problem narkomanii w niewielkim stopniu jest obecny w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy Wilkowice.

W związku z powyższym zasadnym jest kontynuowanie działań profilaktycznych w szkołach, w szczególności w zakresie profilaktyki uzależnień i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Działania zaplanowane w ramach profilaktyki szkolnej mają na celu wspieranie rozwoju programów i działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, a także podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, nauczycieli i pedagogów. Istotnym jest organizowanie szkoleń dla nauczycieli w zakresie umiejętności rozpoznawania niepokojących sygnałów wśród uczniów oraz zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie organizowania i prowadzenia działań profilaktycznych. Zasadnym wydaje się również zwiększenie współpracy szkoły z rodzicami – angażowanie rodziców w sprawy szkoły, a nauczycieli w poznanie sytuacji domowej podopiecznych – co pozwoli na szybsze reagowanie w sytuacjach problemowych.

Uzależnienia behawioralne

Wyniki uzyskane wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy Wilkowice:

W badaniu wzięło udział 83 mieszkańców z terenu gminy Wilkowice, 75 rodziców uczniów szkół podstawowych oraz 58 nauczycieli.

- 33,73% badanych mieszkańców ocenia problem uzależnień behawioralnych jako przeciętny na terenie gminy, a 30,12% jako istotny. Ponadto 13,25% uznaje ten problem za bardzo istotny.
- 27,71% badanych mieszkańców uczestniczy od czasu do czasu w zakładach bukmacherskich typu Lotto, STS, a 3,61% uczestniczy regularnie.
- 6,02% badanych mieszkańców uczestniczy od czasu do czasu w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, polegające na wysyłaniu płatnych smsów.
- 1,20% badanych mieszkańców uczestniczy regularnie w grach na automatach w salonach gier oraz internetowych grach hazardowych typu poker.
- Łącznie 56,63% mieszkańców zna osoby, które regularnie korzystają z gier losowych.
- 34,94% mieszkańców oceniło dostatecznie swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych, natomiast 27,71% przyznało, iż jest ona niedostateczna.
- 65,06% badanych mieszkańców przyznało, że ma problem z nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego.
- 66,27% respondentów stwierdziło, że ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu.
- 28,92% badanych mieszkańców stwierdziło, że są uzależnieni od pracy.
- 18,07% mieszkańców przyznało, iż mierzy się z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych oraz z nadmiernym kupowaniem niepotrzebnych rzeczy.
- 14,46% badanych mieszkańców przyznało, iż nadmiernie się objada.

- 3,61% badanych mieszkańców przyznało, iż ma problem z hazardem.
- 38,67% badanych rodziców przyznało, iż dzieci chętnie rozmawiają z nimi na temat wszystkich swoich problemów.
- 30,67% badanych rodziców przyznało, że ich dzieci spędzają przed komputerem od ponad 5 godzin dziennie.
- 46,67% rodziców zauważyło u swojego dziecka nałogowe korzystanie z telefonu komórkowego.
- 44,00% uważa, iż ich dziecko ma problem z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych.
- 32,00% badanych rodziców przyznało, iż ich dziecko nadmiernie korzysta z Internetu.
- 17,33% rodziców przyznało, że zauważyło u swojego dziecka strach związany z brakiem telefonu komórkowego.
- 14,67% badanych rodziców zaznaczyło, że ich dziecko nadmiernie wykorzystuje przeglądarki internetowe.
- 13,33% rodziców stwierdziło, iż w zachowaniu swojego dziecka dostrzega zaburzenia nastroju związane z użytkowaniem serwisów społecznościowych.
- 10,67% rodziców przyznało, iż zaobserwowało u swoich dzieci zachowania autoagresywne.
- Według 25,33% badanych rodziców oraz 12,07% badanych nauczycieli szkoły nie zapewniają wystarczającego poziomu wsparcia psychologicznego/pedagogicznego dla uczniów i rodziców/opiekunów.
- 52,00% badanych rodziców oraz 62,07% badanych nauczycieli dobrze ocenia swój poziom wiedzy nt. uzależnień behawioralnych.
- 65,52% badanych nauczycieli oraz 29,33% badanych rodziców przyznało, iż chciałoby uczestniczyć w warsztatach lub szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.

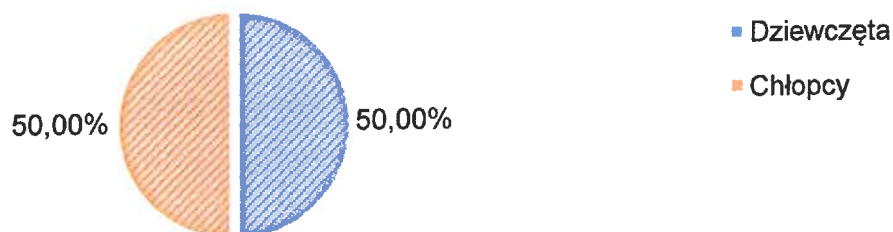
- Według 60,34% badanych nauczycieli wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem behawioralnym.
- 72,41% badanych nauczycieli uważa, iż wśród uczniów można zaobserwować problem związany z nałogowym korzystaniem z telefonu komórkowego.
- 77,59% nauczycieli dostrzega wśród uczniów problem związany z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych.
- 55,17% badanych nauczycieli przyznało, iż uczniowie mają problem związany z nałogowym korzystaniem z Internetu.
- Według 37,93% badanych nauczycieli uczniowie nadmiernie wykorzystują przeglądarki internetowe.
- 39,66% badanych nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować strach związany z brakiem telefonu komórkowego.
- Według 29,31% badanych nauczycieli wśród uczniów można zaobserwować zaburzenia nastroju związane z użytkowaniem serwisów społecznościowych.
- 25,86% badanych nauczycieli przyznało, iż spotkało się z zachowaniami autoagresywnymi (samookaleczenia) wśród uczniów.
- 22,41% nauczycieli stwierdziło, iż wśród uczniów można zaobserwować problemy związane z zaburzeniami odżywiania.
- Według 8,62% nauczycieli w szkole są uczniowie, którzy nadmiernie korzystają z gier hazardowych.

Przeprowadzone badania wskazały, iż problem uzależnień behawioralnych, dotyczy mieszkańców z terenu gminy Wilkowice, jak również ich rodzin. Zaleca się podjąć działania profilaktyczne w tym obszarze mające na celu podnoszenie świadomości mieszkańców w tym zakresie.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice:

W badaniu wzięło udział 94 uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice. W grupie badanych znalazło się 47 dziewcząt i 47 chłopców.

Wykres 13. Podział uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas piątych i szóstych

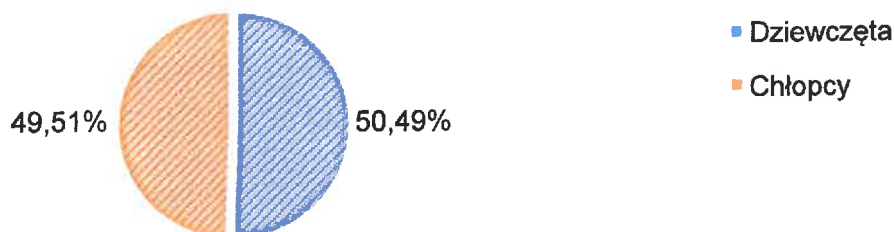

- 48,94% badanych uczniów przyznało, iż poświęca od 1 do 3 godzin w ciągu dnia na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu. Kolejno 31,91% od 3 do 5 godzin dziennie, a 13,83% więcej niż 5 godzin dziennie.
- Uczniowie najczęściej poświęcają swój czas korzystając z komputera, telefonu, tabletu na naukę, a kolejno na gry w wirtualne światy oraz odwiedzanie portali społecznościowych.
- Łącznie 62,76% badanych uczniów przyznało, iż próbowało ograniczyć korzystanie z komputera, telefonu, tableta, w tym: 53,19% stwierdziło, że odniosło sukces, natomiast 9,57% przyznało, że nie odniosło zamierzonego efektu.
- 8,51% nie słyszało o niebezpieczeństwach wynikających z nadużywania urządzeń cyfrowych.
- 28,72% uczniów stwierdziło, że ma problem z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych.
- 24,47% uczniów klas piątych i szóstych przyznało, iż mierzy się ze zbyt częstym korzystaniem z telefonu komórkowego.
- 19,15% stwierdziło, że ma problem ze zbyt częstym korzystaniem z Internetu.
- 26,60% uczniów potwierdziło chęć uczestnictwa w warsztatach profilaktycznych poświęconych właściwemu korzystaniu z komputera/Internetu i innych mediów cyfrowych.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice:

W badaniu wzięło udział 204 uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wilkowice. W grupie badanych znalazły się 103 dziewczęta i 101 chłopców.

Wykres 14. Podział uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas siódmych i ósmych

- 41,67% badanych uczniów przyznało, iż poświęca więcej niż 5 godzin w ciągu dnia na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu. Kolejno 29,90% od 3 do 5 godzin dziennie.
- Uczniowie najczęściej poświęcają swój czas korzystając z komputera, telefonu, tabletu na odwiedzanie portali społecznościowych.
- Łącznie 60,79% badanych uczniów przyznało, iż próbowało ograniczyć korzystanie z komputera, telefonu, tabletu, w tym: 45,10% stwierdziło, że odniosło sukces, natomiast 15,69% przyznało, że nie odniosło oczekiwanego efektu.
- 7,84% nie słyszało o niebezpieczeństwach wynikających z nadużywania urządzeń cyfrowych.
- 19,12% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że uczestniczyło w grach typu hazardowego.
- 26,47% przyznaje, że nadmiernie korzysta z Internetu.
- 22,06% przyznało, iż ma problem ze zbyt częstym korzystaniem z gier komputerowych.
- 18,63% stwierdziło, że ma problem z nałogowym korzystaniem z telefonu.

- 19,61% uczniów odczuwa strach związany z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym.
- 10,78% przyznało, iż ma problem z nadmiernym kupowaniem niepotrzebnych rzeczy.
- 13,24% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, iż dotyczy ich niekontrolowane objadanie się.
- 8,82% przyznało, że ma problem z obsesyjnym jedzeniem wyłącznie zdrowego, naturalnego i niskoprzetworzonego jedzenia.
- 8,82% odczuwa strach związany z ominięciem go ważnego wydarzenia w Sieci (FOMO).
- 4,90% uczniów przyznało, że nadmiernie korzysta z gier typu hazardowego.
- 20,10% uczniów potwierdziło chęć uczestnictwa w warsztatach profilaktycznych poświęconych właściwemu korzystaniu z komputera/Internetu i innych mediów cyfrowych.

Podsumowując przedstawione powyżej dane można stwierdzić, iż problem uzależnień behawioralnych jest obecny w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy Wilkowice. Wielu uczniów zadeklarowało chęć uczestnictwa w warsztatach profilaktycznych poświęconych właściwemu korzystaniu z komputera/Internetu oraz innych środków cyfrowych. Należy więc podjąć działania profilaktyczne w tym obszarze przede wszystkim poprzez upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.

Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności interwencyjnej i profilaktycznej:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach

A. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

2021 rok Posiedzenia KRPA (ogółem 17) w tym:

- ogólne posiedzenia Komisji - 13
- posiedzenia zespołu motywującego - 4
- przeprowadzono rozmowy - 17
- kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych – 7
- postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych
(ogółem 6) w tym: postanowienia negatywne -0

2020 rok Posiedzenia KRPA (ogółem 21) w tym:

- ogólne posiedzenia Komisji - 17
- posiedzenia zespołu motywującego - 4
- przeprowadzono rozmowy - 18
- kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych – 6
- postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych
(ogółem 20) w tym: postanowienia negatywne - 0

2019 rok Posiedzenia KRPA (ogółem 23) w tym:

- ogólne posiedzenia Komisji - 14
- posiedzenia zespołu motywującego - 9
- przeprowadzono rozmowy – brak danych
- kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych – 6
- postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych
(ogółem 4) w tym: postanowienia negatywne – 0

B. Działalność Zespołu motywującego:

W 2021 roku do Komisji wpłynęło:

- 11 wniosków o leczenie odwykowe;
- 13 zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;
- 3 wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

W 2020 roku do Komisji wpłynęło:

- 16 wniosków o leczenie odwykowe;
- 5 zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;
- 0 wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

W 2019 roku do Komisji wpłynęło:

- 21 wniosków o leczenie odwykowe;
- 5 zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;
- 0 wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

C. Szkolenia, w których uczestniczyli członkowie GKRPA:

- **Rok 2021:** szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych, szkolenia dla członków Komisji pt. „Dialog motywacyjny”, „Profilaktyka uzależnień”, „Profilaktyka uniwersalna”
- **Rok 2020:** szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych, szkolenia dla członków Komisji pt. „Kontrola pod kontrolą” oraz „Telefoniczne udzielanie pomocy osobie współuzależnionej i motywowanie jej do podjęcia terapii współuzależnienia przez członka GKRPA”;
- **Rok 2019:** szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych, „Zadania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – szkolenie przekrojowe” (szkolenie dla członków Komisji).

D. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

Rok 2021:

- Szkolenie dla realizatorów programu „Szkolna interwencja profilaktyczna wobec ucznia eksperymentującego ze środkami psychoaktywnymi” – 6 nauczycieli;
- Realizacja programu profilaktyki rekomendowanego przez PARPA „Spójrz inaczej” – 39 uczniów;
- Realizacja programu profilaktyki rekomendowanego przez PARPA „Domowi detektywi, czyli Jaś i Małgosia na tropie” – 27 uczniów;
- Realizacja programu profilaktyki rekomendowanego przez PARPA „Przyjaciele Zippiego” – 43 uczniów;
- Warsztaty profilaktyczne dla uczniów:
  - ✓ „Cukierki” (uzależnienia, kształtowanie postaw asertywnych) – 37 uczniów
  - ✓ „Tort Szczęścia” – 51 uczniów,
  - ✓ „Co dwie głowy, to nie jedna” – 18 uczniów,
  - ✓ „Kto mieczem wojuje...” – 17 uczniów,
  - ✓ „Uczeń w Covidowo - wirtualnej rzeczywistości” – 128 uczniów;
- Szkolenia on-line i warsztaty dla uczniów i nauczycieli pn. „Jak się nie zasiedzieć przy komputerze”, „Kryzys, izolacja i inne sprawy”, „Depresja i inny zwalcz z nóg”, „Uzależnienia behawioralne”, „Uzależnienia chemiczne”, „Smartfon jak narkotyk”, „Dopalacze”, „Cyberprzemoc” – 492 uczniów, 15 nauczycieli;
- Szkolenie on-line „Stres w życiu dziecka. Jak wspierać dziecko w radzeniu sobie ze stresem na różnych etapach życia” – 33 nauczycieli, 236 rodziców;
- Pogadanki i zajęcia dotyczące bezpieczeństwa na drodze pn. „Zwolnij kierowco”, „Bezpieczna droga do i ze szkoły” - 78 uczniów.

Rok 2020:

- e-szkolenie przygotowujące do prowadzenia w szkołach programu wychowawczo-profilaktycznego rekomendowanego przez PARPA, ORE i KBPN pn. „Program Domowych Detektywów, czyli Jaś i Małgosia na tropie” – 20 nauczycieli;

- program wychowawczo - profilaktyczny rekomendowany przez PARPA pn. „Program Domowych Detektywów, czyli Jaś i Małgosia na tropie” – 36 uczniów.

Rok 2019:

- program profilaktyczny rekomendowany przez PARPA: UNPLUGGED (uczestnicy: 97- uczniów, 122 nauczycieli, 111 rodziców/opiekunów);
- program „Spójrz inaczej” – 20 uczestników (uczniowie);
- inne działania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych.

E. Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży:

Rok 2021:

- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych pn. „MDP Gminy Wilkowice 2021” – 12 osób, „Wieliczka 2021” – 30 osób;
- Inne:
  - ✓ profilaktyczne, pozalekcyjne zajęcia artystyczne w zakresie ceramiki – 22 dzieci,
  - ✓ profilaktyczne, pozalekcyjne zajęcia plastyczne – 20 uczniów,
  - ✓ profilaktyczne, pozalekcyjne zajęcia teatralne i bibułkarskie – 10 uczniów,
  - ✓ profilaktyczne, pozalekcyjne profilaktyczne, pozalekcyjne zajęcia plenerowe w zakresie rekreacji, turystyki i krajoznawstwa - 16 uczniów,
  - ✓ zajęcia artystyczne w zakresie technik zdobniczych – decoupage – 12 uczniów.

Rok 2020:

- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – 35 osób.
- Inne:
  - ✓ działanie o charakterze integracyjno-profilaktycznym „Meszna zimowisko 2020” – 45 osób;

- ✓ wakacyjne zajęcia profilaktyczne dla uczniów klas I-III pn. „Lato z uśmiechem” – 25 osób;
- ✓ spotkania profilaktyczne pn. „W wirtualnym labiryncie zagrożeń” – 61 uczniów;
- ✓ profilaktyczne, pozalekcyjne zajęcia artystyczne w zakresie technik zdobniczych – decoupage” – 15 osób;
- ✓ profilaktyczne, wakacyjne zajęcia artystyczne w zakresie robienia kwiatów z bibuły” – 10 osób;
- ✓ profilaktyczne, pozalekcyjne zajęcia artystyczne w zakresie ceramiki – 21 dzieci;
- ✓ profilaktyczne, pozalekcyjne zajęcia plastyczne – 34 uczniów.

Rok 2019

- Inne:
  - ✓ akcja lato – półkolonia z programem profilaktycznym – 50 osób.

F. Liczba funkcjonujących punktów sprzedaży napojów alkoholowych:

- ogółem – 39
- do spożycia poza miejscem sprzedaży – 23
- do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu) – 16

G. Grupy samopomocowe:

- liczba klubów – 2 (Kluby AA)
- dla uzależnionych – 2
- dla współuzależnionych – 0

H. Punkt Konsultacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

W Punkcie Konsultacyjnym dyżurują dwie osoby: psycholog oraz specjalista psychoterapii uzależnień.

Zakres działań:

- Rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta;
- Motywowanie osoby uzależnionej i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień;

- Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzorca picia;
- Udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym;
- Udzielanie konsultacji i wsparcia rodzicom młodzieży upijającej się.

Liczba konsultacji:

2021 rok:

- liczba konsultacji w punkcie – **84**

2020 rok:

- liczba konsultacji w punkcie – **136**

2019 rok:

- liczba konsultacji w punkcie – **104**

I. Gabinet Psychologiczny dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Wilkowice:

Zakres działań:

- Indywidualne porady dla rodziców i psychoedukacja w zakresie trudności wychowawczych i problemów emocjonalnych dzieci, trudności dydaktycznych i problemów rodzinnych;
- Praca z rodzicami dzieci, diagnoza sytuacji rodzinnej i pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji;
- Indywidualna praca z dziećmi z rodzin z problemami;
- Kierowanie dzieci do specjalistycznych placówek;
- Współpraca z pedagogami szkolnymi.

Liczba konsultacji:

2021 rok:

- liczba konsultacji – **120**

2020 rok:

- liczba konsultacji – **135**

2019 rok:

- liczba konsultacji – **155**

J. Gabinet psychologiczny dla dorosłych:

Zakres działań:

- Udzielanie pomocy psychologicznej dla osób dorosłych dotkniętych problemem uzależnień, współuzależnień, przemocy.
- Konsultacje indywidualne z pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny zatrudnionymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach.
- Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki uzależnień.
- Kierowanie pacjentów do placówek służby zdrowia. Współpraca z lekarzami Samodzielnego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wilkowicach.

Liczba konsultacji:

2021 rok:

- 87 konsultacji (korzystało 16 osób, w tym 11 kobiet i 5 mężczyzn)

2020 rok:

- 77 konsultacji (korzystało 17 osób, w tym 16 kobiet i 1 mężczyzna);

2019 rok:

- 96 konsultacji (korzystało 41 osób, w tym 31 kobiet i 10 mężczyzn);

Przedstawione powyżej dane wskazują, że na terenie Gminy Wilkowice realizowany jest szereg działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży. Strategia obejmuje przede wszystkim realizację programów profilaktycznych w szkołach, profilaktycznych warsztatów edukacyjno-informacyjnych, profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych, a także organizowanie różnego rodzaju form spędzania czasu wolnego przez dzieci, tj. półkolonii, zajęć sportowych itp.

Organizowane są również szkolenia i warsztaty profilaktyczne dla kadry pedagogicznej, a także inne spotkania angażujące do uczestnictwa społeczność lokalną oraz promujące zdrowy i aktywny tryb życia.

Na przestrzeni ostatnich lat wzrosła liczba konsultacji w Punkcie Konsultacyjnym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gmina zapewnia również wsparcie psychologiczne dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

A. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- **Rok 2019** (liczba rodzin ogółem 311) w tym: rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 7
- **Rok 2020** (liczba rodzin ogółem 280) w tym: rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień – 11
- **Rok 2021** (liczba rodzin ogółem 273) w tym: rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień – 7

B. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Wilkowicach

Osoby doświadczające i stosujące przemoc w rodzinie w związku z procedurą Niebieskiej Karty w latach 2019-2021:

Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem):

- Rok 2019: 29 osób;
- Rok 2020: 26 osób;
- Rok 2021: 28 osób.

Liczba ofiar przemocy w rodzinie (kobiety):

- Rok 2019: 21 kobiet;
- Rok 2020: 19 kobiet;
- Rok 2021: 20 kobiet.

Liczba ofiar przemocy w rodzinie (mężczyźni):

- Rok 2019: 3 mężczyzn;
- Rok 2020: 2 mężczyzn;
- Rok 2021: 2 mężczyzn.

Liczba ofiar przemocy w rodzinie (nieletni):

- Rok 2019: 5 nieletnich;
- Rok 2020: 5 nieletnich;
- Rok 2021: 6 nieletnich.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie (ogółem):

- Rok 2019: 26 osób;
- Rok 2020: 25 osób;
- Rok 2021: 26 osób.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie (kobiety):

- Rok 2019: 5 kobiet;
- Rok 2020: 4 kobiety;
- Rok 2021: 4 kobiety.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie (mężczyźni):

- Rok 2019: 21 mężczyzn;
- Rok 2020: 21 mężczyzn;
- Rok 2021: 22 mężczyzn.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie nadużywających alkoholu (ogółem):

- Rok 2019: 17 osób;
- Rok 2020: 18 osób;
- Rok 2021: 18 osób.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie nadużywających alkoholu (kobiety):

- Rok 2019: 4 kobiety;
- Rok 2020: 4 kobiety;
- Rok 2021: 2 kobiety.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie nadużywających alkoholu (mężczyźni):

- Rok 2019: 13 mężczyzn;
- Rok 2020: 14 mężczyzn;
- Rok 2021: 16 mężczyzn.

Liczba osób skierowanych do Komisji Rozwiązywania problemów alkoholowych w związku z przemocą w rodzinie, w której występuje problem uzależnienia od alkoholu.

- Rok 2019 – 6;
- Rok 2020 – 12;
- Rok 2021 - 10

Posterunek Policji w Wilkowicach Komisariatu Policji w Szczyrku

Tabela 11. Liczba interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:		
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	Rok 2019	14 interwencji
	Rok 2020	11 interwencji
	Rok 2021	12 interwencji
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	Rok 2019	4 interwencje
	Rok 2020	2 interwencje
	Rok 2021	7 interwencji
Zakłócanie porządku publicznego	Rok 2019	86 interwencji
	Rok 2020	101 interwencji
	Rok 2021	92 interwencje
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	Rok 2019	2 interwencje
	Rok 2020	7 interwencji
	Rok 2021	1 interwencja
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	Rok 2019	0
	Rok 2020	0
	Rok 2021	0
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	Rok 2019	87 interwencji
	Rok 2020	59 interwencji
	Rok 2021	64 interwencje

Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025

Cel główny Programu:

Tworzenie warunków do kształtowania motywacji, zdrowych nawyków i pogłębiania wiedzy na temat zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień, a także podejmowanie działań na rzecz zdrowia własnego i innych.

Cele operacyjne Programu :

1. Zapobieganie spożywaniu napojów alkoholowych, narkotyków i dopalaczy.
2. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.
3. Ograniczenie używania alkoholu oraz zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych poprzez działania wychowawcze i profilaktyczne.
4. Ograniczenie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.
5. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży, opartych o kształtowanie właściwych postaw i wartości.
6. Wspieranie skutecznych procedur kontroli społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
7. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
8. Podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo- wychowawczej.
9. Wspieranie działań szkół, instytucji i organizacji pozarządowych, środowisk abstynenckich kreujących właściwe wzorce i popularyzację zdrowego stylu życia.
10. Promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania zjawisku narkomanii, przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, przestępczości i przemocy w rodzinie.

Zadania prowadzące do osiągnięcia ww. celów:

Zadanie nr 1: Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

1.1 Świadczenie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków poprzez:

- a) systematyczną działalność Punktu Konsultacyjnego w zakresie udzielania informacji i porad oraz organizowania pomocy terapeutycznej, psychologicznej i rehabilitacyjnej;
- b) pomoc terapeutyczną w kontynuowaniu trzeźwości osobom, które ukończyły leczenie;
- c) udzielanie indywidualnych konsultacji psychologa i terapeuty odwykowego.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego;
- liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym.

1.2 Działania podejmowane w zakresie motywowania do poddania się leczeniu odwykowemu.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących.

1.3 Czynności przygotowawcze do postępowania sądowego wobec osób odmawiających leczenia.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

1.4 Zakup i rozprowadzanie materiałów informacyjnych na temat wszelkich uzależnień oraz sposobów radzenia sobie w problemach osobistych.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zakupionych materiałów informacyjnych.

1.5 Wspieranie działalności ośrodków leczenia odwykowego.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.

1.6 Informowanie mieszkańców gminy o możliwościach skorzystania z pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez rozpowszechnianie informacji.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba zamieszczonych informacji w w/w zakresie na stronach internetowych (minimum jedna publikacja na rok)

Poniższa tabela przedstawia zbiorcze opracowanie wskaźników realizacji zadania nr 1 (stan początkowy – 2021 rok)

Wskaźnik: liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego
Stan początkowy: 16
Realizator: PK
Wskaźnik: liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym
Stan początkowy: 84
Realizator: PK
Wskaźnik: liczba przeprowadzonych rozmów motywujących
Stan początkowy: 17
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego
Stan początkowy: 3
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba zakupionych materiałów informacyjnych
Stan początkowy: 300
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe
Stan początkowy: 6
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba zamieszczonych informacji w w/w zakresie na stronach internetowych (minimum jedna publikacja na rok)
Stan początkowy: 2
Realizator: UG, GOPS, GKRPA

Zadania nr 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

2.1 Współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy rodzinom dotkniętym alkoholizmem i ofiarom przemocy domowej, w szczególności z Zespołem Interdyscyplinarnym.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym dla osób dotkniętych przemocą.

2.2 Działania zmierzające do zwiększenia skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy, zaniedbań i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny powodowanych nadużywaniem alkoholu.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba interwencji przeprowadzonych w związku z przemocą w rodzinie.

2.3 Organizowanie wsparcia dla osób żyjących w rodzinach z problemem poprzez:

- a) udzielanie indywidualnego wsparcia psychologicznego,
- b) dofinansowywanie kosztów indywidualnych, wyjazdowych sesji terapeutycznych dla osób współzależnych.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego;
- liczba osób, którym dofinansowano koszty indywidualnych, wyjazdowych sesji terapeutycznych dla osób współzależnych.

2.4 Podejmowanie czynności prawnych według procedury Niebieskie Karty wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu stosują przemoc i zaniedbują obowiązki rodzinne.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”.

2.5 Podejmowanie działań mających na celu pomoc w zakresie udzielania pomocy w dotarciu do stacjonarnych placówek profilaktycznych lub leczniczych, w tym placówek terapeutycznych, rehabilitacyjnych i leczenia HIV/AIDS.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba osób objętych pracą socjalną z powodu uzależnień.

2.6 Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemami uzależnień poprzez:

- a) objęcie dzieci indywidualną pomocą psychologiczną,
- b) wspieranie inicjatyw działań opiekuńczych i socjalnych wobec dzieci zaniedbywanych,
- c) finansowanie profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną;
- liczba inicjatyw działań opiekuńczych i socjalnych wobec dzieci zaniedbanych;
- liczba inicjatyw profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2.7 Wspieranie instytucji i stowarzyszeń skutecznie działających na rzecz pomocy terapeutycznej i zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci z rodzin alkoholowych i z zaniedbaniami wychowawczymi.

Wskaźniki realizacji zadania:

- liczba dzieci z rodzin alkoholowych i z zaniedbaniami wychowawczymi, które wzięły udział w zajęciach.

**Poniższa tabela przedstawia zbiorcze opracowanie wskaźników realizacji
zadania nr 2 (stan początkowy – 2021 rok)**

Wskaźnik: liczba udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym dla osób dotkniętych przemocą
Stan początkowy: 3
Realizator: PK
Wskaźnik: liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego
Stan początkowy: 16
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba osób, którym dofinansowano koszty indywidualnych, wyjazdowych sesji terapeutycznych dla osób współuzależnionych
Stan początkowy: 0
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta
Stan początkowy: 26
Realizator: GOPS, ZI
Wskaźnik: liczba osób objętych pracą socjalną z powodu uzależnień
Stan początkowy: 22
Realizator: GOPS
Wskaźnik: liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną
Stan początkowy: 30
Realizator: GKRPA, SP z terenu gminy
Wskaźnik: liczba inicjatyw działań opiekuńczych i socjalnych wobec dzieci zaniedbanych
Stan początkowy: 5
Realizator: GOPS
Wskaźnik: liczba inicjatyw profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia, zagrożonych wykluczeniem społecznym
Stan początkowy: 2
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba dzieci z rodzin alkoholowych i z zaniedbaniami wychowawczymi, które wzięły udział w zajęciach
Stan początkowy: 42
Realizator: GOPS, GKRPA

Zadanie nr 3: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

3.1 Realizowanie w szkołach rekomendowanych programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych kształtujących postawy i umiejętności ważne dla zdrowego stylu życia w ramach profilaktyki uniwersalnej.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba rekomendowanych programów profilaktycznych;
- liczba uczniów uczestniczących w programach/warsztatach profilaktycznych.

3.2 Organizowanie i finansowanie autorskich programów profilaktycznych w placówkach szkolno-wychowawczych.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba autorskich programów profilaktycznych.

3.3 Udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjnych i edukacyjnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanią oraz uzależnieniami behawioralnymi.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia.

3.4 Finansowanie szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych, wychowawców klasowych, pedagogów, opiekunów dzieci.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych, wychowawców klasowych, pedagogów, opiekunów dzieci.

3.5 Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba zakupionych materiałów dotyczących problematyki uzależnień behawioralnych.

3.6 Prowadzenie działań profilaktycznych dla rodziców (w szkołach):

- a. edukacja rodziców w zakresie zagrożeń związanych z używkami,
- b. organizowanie warsztatów psychoedukacyjnych rozwijających kompetencje wychowawcze,
- c. udzielanie specjalistycznej pomocy rodzicom, których dzieci upijają się lub zażywają narkotyki.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba działań profilaktycznych dla rodziców.

3.7 Finansowanie diagnozy problemów społecznych – uzależnień.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- Liczba przeprowadzonych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych.

Poniższa tabela przedstawia zbiorcze opracowanie wskaźników realizacji zadania nr 3 (stan początkowy – 2021 rok)

Wskaźnik: liczba rekomendowanych programów profilaktycznych
Stan początkowy: 3
Realizator: GKRPA, SP z terenu gminy
Wskaźnik: liczba uczniów uczestniczących w programach/warsztatach profilaktycznych
Stan początkowy: 700
Realizator: GKRPA, SP z terenu gminy
Wskaźnik: liczba autorskich programów profilaktycznych
Stan początkowy: 0
Realizator: GKRPA, SP z terenu gminy

Wskaźnik: liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia
Stan początkowy: 35
Realizator: GKRPA, SP z terenu gminy
Wskaźnik: liczba szkoleń dla realizatorów programów profilaktycznych, wychowawców klasowych, pedagogów, opiekunów dzieci
Stan początkowy: 1
Realizator: GKRPA, SP z terenu gminy
Wskaźnik: liczba zakupionych materiałów dotyczących problematyki uzależnień behawioralnych
Stan początkowy: 5 kompletów
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba działań profilaktycznych dla rodziców
Stan początkowy: 6
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba przeprowadzonych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych
Stan początkowy: 1
Realizator: GOPS, GKRPA

Zadanie nr 4: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

4.1 Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii, problemów uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba szkoleń dla osób zajmujących się problemami uzależnień.

4.2 Dofinansowanie imprez kulturalno-sportowych promujących zdrowy styl życia.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba imprez kulturalno- sportowych promujących zdrowy styl życia.

4.3 Szkolenia i zwiększanie kompetencji różnych grup zawodowych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień:

- a) członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b) sprzedawców napojów alkoholowych,
- c) pracowników służby zdrowia.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba szkoleń, kursów i studiów w których uczestniczyli członkowie GKRPA;
- liczba szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych;
- liczba szkoleń dla pracowników służby zdrowia.

4.4 Rozpropagowywanie informacji na temat działań w zakresie profilaktyki, edukacji, interwencji i pomocy w sprawach związanych z uzależnieniami.

4.5 Stała współpraca z placówkami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi w zakresie propagowania zdrowego stylu życia.

4.6 Wspieranie działalności na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym prowadzonej przez urząd pracy, policję, kuratorów sądowych, organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

. Poniższa tabela przedstawia zbiorcze opracowanie wskaźników realizacji zadania nr 4 (stan początkowy – 2021 rok)

Wskaźnik: liczba szkoleń dla osób zajmujących się problemami uzależnień
Stan początkowy: 9
Realizator: GKRPA, GOPS
Wskaźnik: liczba imprez kulturalno- sportowych promujących zdrowy styl życia
Stan początkowy: 1
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba szkoleń, kursów i studiów w których uczestniczyli członkowie GKRPA
Stan początkowy: 5
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych
Stan początkowy: 2
Realizator: GKRPA

Wskaźnik: liczba szkoleń dla pracowników służby zdrowia
Stan początkowy: 0
Realizator: GKRPA

Zadanie nr 5: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

5.1 Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy, w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zezwoleniu i innych aktach prawnych dotyczących handlu alkoholem.

- a) podejmowanie przez GKRPA działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem;
- b) podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących zakaz sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży.

5.2 Podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących ustawowy zakaz reklamy napojów alkoholowych.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawa.

5.3 Zobowiązanie sprzedawców do umieszczenia w widocznym miejscu tabliczek informacyjnych o szkodliwości alkoholu, zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz na kredyt, o zakazie spożywania alkoholu w obrębie placówki handlowej.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przypadków stwierdzenia uchybień w zakresie udostępniania w widocznym miejscu tabliczek informacyjnych.

5.4 W przypadku stwierdzenia złamania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim lub nietrzeźwym a także w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych, Gmina występować będzie do Sądu Rejonowego w charakterze oskarżyciela publicznego.

Poniższa tabela przedstawia zbiorcze opracowanie wskaźników realizacji zadania nr 5 (stan początkowy – 2021 rok)

Wskaźnik: liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży
Stan początkowy: 7
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba przeprowadzonych interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawa
Stan początkowy: 0
Realizator: GKRPA
Wskaźnik: liczba przypadków stwierdzenia uchybień w zakresie udostępniania w widocznym miejscu tabliczek informacyjnych
Stan początkowy: 0
Realizator: GKRPA

Harmonogram realizacji zadań

Działania zaplanowane w ramach Programu realizowane będą w latach 2022 - 2025. Z uwagi na aktualną sytuację epidemiczną w kraju szczegółowy harmonogram realizacji będzie ustalany na bieżąco.

Przewidziane efekty

Zakładanym efektem realizacji programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych w/w problemami oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez:

- zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dzięki realizacji działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych, tj. informacyjno-edukacyjnych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych;
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków nadużywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych;
- udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami;
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób uzależnionych;
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień;
- zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych, używania substancji psychoaktywnych.

Realizacja programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką alkoholową. Oczekiwanym rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców z terenu gminy Wilkowice.

Odbiorcy programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 skierowany jest do wszystkich mieszkańców z terenu gminy Wilkowice, w szczególności do:

- dzieci i młodzieży z terenu gminy Wilkowice;
- osób i rodzin z problemem alkoholowym, problemem narkotykowym oraz problemem uzależnień behawioralnych;
- osób współuzależnionych i DDA;
- osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym, problemem narkotykowym oraz problemem uzależnień behawioralnych;
- osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemów uzależnień;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz organizacji zajmujących się tymi problemami;
- społeczności lokalnej.

Instytucje oraz osoby fizyczne współpracujące oraz wspierające prace Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy Wilkowice

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji w Wilkowicach, Komisariat Policji w Szczyrku,
- Straż Gminna w Wilkowicach,
- Placówki oświatowe,
- Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wilkowicach,
- Parafie,
- Bielskie Centrum Psychiatrii – Olszówka w Bielsku-Białej,
- Poradnie Terapii Uzależnień i Współzależnień w Bielsku-Białej,
- Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej,
- Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej,
- Pedagodzy szkolni,
- Psycholodzy,
- Terapeuci,
- Organizacje pozarządowe.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za każdy udział w posiedzeniu GKRPA, zespołu motywującego do podjęcia leczenia oraz zespołu kontrolnego za przeprowadzenie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przysługuje wynagrodzenie w wysokościach:

- 14% minimalnego wynagrodzenia dla przewodniczącego GKRPA,
- 12% minimalnego wynagrodzenia dla zastępcy przewodniczącego GKRPA, dla sekretarza GKRPA, dla koordynatora ds. profilaktyki GKRPA,
- 8% minimalnego wynagrodzenia dla członka GKRPA.

2. Ustalone w ust. 1 wynagrodzenie wypłacane będzie na podstawie listy obecności potwierdzonej przez przewodniczącego GKRPA.

Czynności podejmowane w ramach posiedzenia:

- opiniowanie wniosków na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji z Uchwałą Rady Gminy,
- dokonywanie ekspertyzy dotyczącej zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z Uchwałą Rady Gminy,
- prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom,
- przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu, motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia terapii,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie wsparcia – opieka psychologiczna i prawna,
- kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i środków odurzających,
- kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- kierowanie osób nadużywających alkoholu do Poradni Leczenia Uzależnień,
- udzielanie wsparcia kuratorom sądowym wykonującym nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu na podstawie orzeczenia sądowego,
- przygotowanie projektu uchwały dotyczącego gminnego programu profilaktyki na dany rok,
- opracowanie rocznego projektu sprawozdania z realizacji działań profilaktycznych i ustalenie zasad współpracy przy ich realizacji.

Zasady finansowania programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z przepisami Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wydatki poniesione na realizację zadań w 2022 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2023 – 2025.

Plan wydatków Programu zostanie określony w corocznej uchwale budżetowej.

Monitoring i wdrażanie programu

Za koordynację, monitoring i ewaluację „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025” odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach.

Wdrażanie Programu będzie miało charakter ciągły i otwarty. Działania związane z profilaktyką będą podejmowane przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu.

Celem ewaluacji Programu będzie określenie efektów wdrażania jego założeń. Powodzenie realizacji Programu uwarunkowane jest w dużej mierze interdyscyplinarnym podejściem do problemu oraz stopniem zaangażowania poszczególnych podmiotów.

Kontrola efektywności programu: po zakończeniu realizacji zadania Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilkowicach przygotuje i przedstawi sprawozdanie z wykonania Programu.

Spis tabel

Tabela 1. Potwierdzony pierwszy kontakt z alkoholem – analiza porównawcza.....	17
Tabela 2. Znajomość osób poniżej 18 roku życia spożywających napoje alkoholowe – analiza porównawcza	18
Tabela 3. Potwierdzony pierwszy kontakt z alkoholem – analiza porównawcza.....	19
Tabela 4. W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?	19
Tabela 5. Jak często sięgasz po alkohol? – uczniowie klas siódmych i ósmych	20
Tabela 6. Znajomość osób poniżej 18 roku życia spożywających napoje alkoholowe – analiza porównawcza	21
Tabela 7. Znajomość osób zażywających narkotyki – analiza porównawcza	26
Tabela 8. Znajomość osób zażywających narkotyki – analiza porównawcza	28
Tabela 9. Potwierdzony pierwszy kontakt z narkotykami – analiza porównawcza....	28
Tabela 10. Znajomość osób zażywających dopalacze – analiza porównawcza	30
Tabela 11. Liczba interwencji związanych ze spożywaniem alkoholu	47

Spis wykresów

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki na 2020 rok.....	12
Wykres 2. Podział uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas piątych i szóstych	17
Wykres 3. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu? – uczniowie klas piątych i szóstych	18
Wykres 4. Podział liczby uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas siódmych i ósmych	19
Wykres 5. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu? – uczniowie klas siódmych i ósmych	21
Wykres 6. Spożywanie napojów alkoholowych wśród uczniów w zestawieniu z wynikami badania ESPAD 2019	22
Wykres 7. Czy znasz w swoim środowisku osoby zażywające narkotyki? – uczniowie klas piątych i szóstych	26
Wykres 8. Znajomość konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków	27
Wykres 9. Znajomość konsekwencji prawnych posiadania narkotyków	27
Wykres 10. Znajomość konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków	29
Wykres 11. Znajomość konsekwencji prawnych posiadania narkotyków	29
Wykres 12. Znajomość konsekwencji zdrowotnych używania dopalaczy	30
Wykres 13. Podział uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas piątych i szóstych	35
Wykres 14. Podział uczniów ze względu na płeć – uczniowie klas siódmych i ósmych	36

Bibliografia

Spis publikacji

1. CBOS, Konsumpcja alkoholu w Polsce, Warszawa 2019
2. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce, Warszawa 2019
3. M. Rowicka, Uzależnienia behawioralne, Terapia i Profilaktyka, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015 r.
4. Opracowanie zbiorcze pod red. prof. A. M. Fala, *Alkohol w Polsce, kontekst społeczny i legislacyjny*, Warszawa 2020
5. Sierosławski. J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/kategoria/2857>

PRZEWODNICZĄCY RADY
Marcin Kwiatek
mgr Marcin Kwiatek

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2469) uchwalone przed dniem 1 stycznia 2022 r. gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminne programy przeciwdziałania narkomanii zachowują moc nie dłużej niż do dnia 31 marca 2022 r. W związku z powyższym istnieje konieczność uchwalenia nowego, wspólnego gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Od 2022 r. ww. program może być uchwalany na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalanego przez radę gminy, który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem ww. programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wilkowice na lata 2022 - 2025 jest propozycją zadań do realizacji w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Wilkowice. Stanowi on kontynuację działań realizowanych w latach poprzednich i dotyczy wszechstronnej pomocy dla wielu grup odbiorców będących na różnych etapach zagrożenia problemami uzależnień.

Program został przygotowany przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach we współpracy z Pracownią Badań i Profilaktyki Społecznej INVESIS Arkadiusz Tyrała z siedzibą w Krakowie przy ul. Lili Wenedy 15/78 na podstawie badań zrealizowanych w 2021 r. na terenie gminy Wilkowice w ramach „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych gminy Wilkowice” oraz uzupełniony w 2022 r. o badania związane z uzależnieniami behawioralnymi.

Dokument został również pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilkowicach.

Środki na realizację ww. Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i są corocznie określone w planie budżetu Gminy Wilkowice na poszczególne lata.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Marcin Kwiatek
mgr Marcin Kwiatek

